

Talven paras viikko

Olen monta hiihtolomaviikkoa 60-luvun alkupuolella kansakoululaisena viettänyt minua nuoremman veljeni Karin ja serkkuni Riitan kanssa isovanhempiemme luona.

Isovanhempamme asuivat "maalla", toisin sanoen Maarian kirkon takana olevassa rintamamiestalossa, jonka pappi oli aikoinaan sodan jälkeen itse rakentanut. Vielä 1960-luvulla Maarian kirkon ympäristö oli avaraa, lähes asumatonta aluetta. Talo itsessään oli Turun keskustassa kerrostalossa asuvalle lapselle elämys. Kellarikerroksessa oli pannuhuone, joka samalla toimi papan verstaana, kylmäkellarit ja pieni saunatila. Keskikerroksessa oli katettu, viileähkö kuisti, iso eteisaula, pieni olohuone, ruokailutila ja vaatimaton keittiö. Yläkerrassa oli kaksi makuuhuonetta ja kaksi talon ulkoseiniä myötäilevää kylmää säilytystilaa, joihin meillä lapsilla ei ollut lupa mennä. Talon ainoa WC oli rakennettu 50-luvun lopussa keskikerrokseen ja ainoa suihku oli samassa remontissa saatu saunan yhteyteen. Muistan vielä käyttäneeni ulkokuuusia käydessäni isovanhempieni luona. Pitkään mamma halusi myös säilyttää kuumavesipadan saunassa. Alkuun taloon ei tullut edes kylmää vettä, vaan vesi haettiin parin talon päässä olevasta kaivosta.

Me serkukset nautimme suunnattomasti toistemme näkemisestä mutta myös siitä, että isovanhempamme luona asui mamman äiti, mummi, joka mielellään otti meitä syliin ja luki meille satuja ja näytti vanhoja kirjojaan, joiden fraktuuratekstit vaikuttivat pieniltä taideteoksilta. Mummilli oli pitkät, paksut, harmahtavat, lähes alaselkään asti ulottuvat hiukset, jotka hän itse palmikoi ja keräsi nutturalle. Nutturan hän kiinnitti erikoisilla neuloilla, joita hän nimitti luiksi. Mummi asui yläkerran pienessä, kauniisti sisustamassaan makuuhuoneessa. Me livahdimme usein hänen luokseen kuulemaan ihmeellisiä tarinoita menneistä ajoista. Hänellä oli seinällä meitä puhutteleva taulu, jossa valkea enkeli suojeli pienen tytön ja pojan taivallusta.

Pappi oli autoilija, jonka työaika määritteli päivärytmin. Pappi oli jo ennen aamuseitsemää lähtenyt työhönsä. Me söimme aamiaisen yhdeksän aikoihin, koska meillä oli kiire ulos. Päivän pääateria syötiin papan ruokatunnilla 11:n ja 12:n välillä. Välipalaa emme juuri malttaneet tulla ulkoleikeiltämme nauttimaan, mutta kevyt päivällinen popsittiin, kun pappi oli ajanut kuormautonsa pihaan. Iltapalaksi mamma keitti teetä, jota olimme kotonakin tottuneet juomaan. Meistä vain tuntui kummalliselta, miksi mamman keittämä tee maistui jotenkin saippualta. Voileivät kyllä kelpasivat mukisematta.

Aamuisin oli kiire päästä ulos. Pakkanen ei meitä kiusannut. Koskematon lumi veti puoleensa. Teimme pitkiä hiihtolenkkejä ja pysähdyimme erilaisiin notkelmiin laskemaan mäkeä. Kinostimme lunta hyppyreiksi ja järjestimme mäenlaskukisoja. Veljeni tuntui onnistuvan meitä tyttöjä paremmin, ja niinpä päätimme, että me tytöt muodostamme tiimin, joka kilpailee yhä poikaa vastaan. Välillä tuli sanomista milloin mistäkin, mutta vähäiset selkkaukset selvitimme keskenämme ja palasimme iloisina punaposkina aterialle.

Hiihtämiseen kyllästytyämme rakensimme lumilinnoja tai möyrimme muuten vain lumessa. Kerran mamma sitten lupasi kynttilän tekemääme lumilinnaan. Odotimme pimeää malttamattomina, kunnes vihdoinkin oli sen verran hämärää, että pappi kävi sytyttämässä kynttilän linnan ikkunaukkoon. Olimme pettyneitä siitä, että emme itse enää päässeet linnaamme illan pimeydessä, mutta mamma oli tarkkana turvallisuudestamme. Tulella ei sopinut lasten leikkiä. Ihastelimme kaikki verannalla pientä liekkiä, joka lepatti lumen suojassa. Muistan vieläkin, että tunnelma oli harras ja katsoimme tulta pitkään yhdessä.

Iltateen jälkeen kävimme pesulla ja olimme melko pian valmiit nukkumaan. Nukuimme yläkerrassa isovanhempamme kanssa samassa suuressa huoneessa. Me tytöt nukuimme aukivedettävässä vanhanaikaisessa sohvassa ja veljeni sai nukkua pukkisängyssä. Olimme lähes aina hereillä ja

tirskuimme jutuilemme, kun pappa tuli yöpuulle. Hän kömpi ajoissa vuoteeseen, jotta jaksoi aamulla lähteä varhain töihin. Mutta nytpä meille kehkeytyi hauska leikki, kun veljelläni oli ilmavaivoja. Hän piereskeli luvattoman paljon, kunnes pappa hermostui ja sanoi tiukasti: "Älä aja sitä paskaa ulos!" Me nauroimme kippurassa papan lausahdusta ja ennen muuta hänen sanavalintaansa. Piereskelyt ja kiellot sinkoilivat vuorotellen makuuhuoneessa, kunnes toinen, useimmiten pappa, luovutti. Hetken kuluttua huoneesta kuului vain tasainen hengitys. Mamman tuloa nukkumaan emme juuri koskaan kuulleet.

Hiihtolomat olivat pienelle koululaiselle talven kohokohta. Serkkutapaamisen ja lumimelскеen lisäksi oli jännä nähdä, millaista arkea isovanhemmat viettivät. Ihanaa oli myös oppia tuntemaan isoäitinsä äiti ja se ihmeellinen maailma, jota hän uskomuksineen, tarinoineen, esineineen ja tapoineen edusti.